

กำไล เรียนหลักสูตร 2554: การศึกษาเทคนิคที่เหมาะสมต่อการเก็บรักษาคัพภะหวาย
ในสภาพเย็นยิ่งยวด ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (วิจัยและพัฒนาการเกษตร) สาขา
วิจัยและพัฒนาการเกษตร คณะเกษตร กำแพงแสน อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
รองศาสตราจารย์ สนธิชัย จันทร์เปรม, Ph.D. 89 หน้า

ศึกษาเทคนิคที่เหมาะสมในการการเก็บรักษาคัพภะหวายในสภาพเย็นยิ่งยวด และเพื่อเป็น
แนวทางในการอนุรักษ์พันธุกรรมหวายไม่ให้สูญพันธุ์ไป โดยใช้ผลหวาย 3 ชนิด คือ หวานน้ำผึ้ง
หวายกำพวน และหวายจีโก้ จากห้องปฏิบัติการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อพืช โครงการอนุรักษ์พันธุกรรม
พืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) มา
เก็บรักษาในสภาพเย็นยิ่งยวด 3 วิธีการ คือ vitrification, encapsulation-dehydration และ
encapsulation- vitrification พบว่า คัพภะของหวายทั้ง 3 ชนิดที่ไม่ผ่านการแช่ในโตรเจนเหลว มี
การรอดชีวิตร้อยละ 100 ทั้ง 3 วิธีการ ส่วนคัพภะของหวายทั้ง 3 ชนิด ที่ผ่านการแช่
ในโตรเจนเหลวโดยวิธี vitrification และวิธี encapsulation-vitrification ไม่พบการรอดชีวิต ส่วน
วิธี encapsulation-dehydration พบการรอดชีวิตของคัพภะของหวานน้ำผึ้ง หวานกำพวน และ
หวายจีโก้ เป็นร้อยละ 20 80 และ 100 ตามลำดับ ทำได้โดยเพาะเลี้ยงคัพภะบนอาหาร MS ที่เติม
0.3 M sucrose เป็นเวลา 7 วัน จากนั้นนำคัพภะมาทำ encapsulation ด้วย 3% Na-alginate แล้ว
แช่คัพภะใน loading solution ที่มี 0.8 M sucrose + 1 M glycerol เป็นเวลา 0 20 หรือ 30 นาที
แล้ววาง คัพภะบน silica gel น้ำหนัก 50 กรัมต่อคัพภะ 20 ชิ้น เป็นเวลา 14 หรือ 21 ชั่วโมง เพื่อลด
ปริมาณน้ำในเซลล์ก่อนนำไปแช่ในโตรเจนเหลว แล้วนำมาละลายน้ำแข็งที่อุณหภูมิ 37-40 °ซ
เป็นเวลา 2 นาที จากนั้นนำมาแช่ใน unloading solution ที่มี 1.2 M sucrose เป็นเวลา 20 นาที แล้ว
นำไปเพาะเลี้ยงบนอาหาร MS ที่เติม 0.3 M sucrose เป็นเวลา 1 วัน จากนั้นแกะเอาเฉพาะส่วน
คัพภะย้ายมาเพาะเลี้ยงบนอาหาร MS นาน 1 เดือน นอกจากนี้ยังใช้เทคนิคดังกล่าวเก็บรักษา
คัพภะหวายเพิ่มอีก 4 ชนิด คือ หวานแข็งโก้ หวานเดาใหญ่ หวานชุมพร และหวานหอม พบว่า มี
การรอดชีวิตเป็นร้อยละ 80 80 80 และ 70 ตามลำดับ และได้ตรวจสอบความแปรปรวนทาง
พันธุกรรมภายหลังการเก็บรักษาคัพภะหวายในสภาพเย็นยิ่งยวด โดยใช้เทคนิคเอฟแอลพีใน
หวาย 2 ชนิด คือ หวานชุมพร และหวานน้ำผึ้ง พบว่าหวานชุมพรมีการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม
ร้อยละ 3 ส่วนหวานน้ำผึ้งไม่มีการเปลี่ยนแปลงทางพันธุกรรม

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก